

Резнік Олег Миколайович

здобувач Київського міжнародного університету

ПОВНОВАЖЕННЯ, ФУНКЦІЇ ТА ПРАВА ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ

Ключові слова: податкова міліція, повноваження, функції, права.

Під поняттям „повноваження„ в теорії права розуміється сукупність прав і обов'язків державних органів і громадських організацій, а також посадових та інших осіб, закріплених за ними у встановленому законодавством порядку для здійснення покладених на них функцій. [1, с.639].

На сьогоднішній день податкова міліція – це високопрофесійний правоохоронний орган, який здійснює свою діяльність в контексті державної податкової політики, яка реалізується органами ДПС України, спрямовує свою діяльність на запобігання злочинам та іншим правопорушенням у сфері оподаткування, їх розкриття, розслідування та провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснює комплекс пошукових, антикорупційних заходів, а також діяльність, спрямовану на забезпечення безпеки діяльності працівників органів державної податкової служби.

Законодавець чітко визначив повноваження податкової міліції в ст. 21 Закону України „Про державну податкову службу в Україні”. Наведемо їх: податкова міліція відповідно до покладених на неї завдань:

- приймає і реєструє заяви, повідомлення та іншу інформацію про злочини і правопорушення, віднесені до її компетенції, здійснює в установленому порядку їх перевірку і приймає щодо них передбачені законом рішення;
- здійснює відповідно до закону оперативно-розшукову діяльність, досудову підготовку матеріалів за протокольною формою, а також проводить дізнання та досудове (попереднє) слідство в межах своєї компетенції, вживає заходів до відшкодування заподіяних державі збитків;
- виявляє причини і умови, що сприяли вчиненню злочинів та інших правопорушень у сфері оподаткування, вживає заходів до їх усунення;

- забезпечує безпеку діяльності органів державної податкової служби та їх працівників, а також захист працівників від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням ними службових обов'язків;
- запобігає, виявляє, припиняє корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією, працівників органів державної податкової служби;
- складає протокол про вчинення корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, відповідно до закону;
- збирає, аналізує, узагальнює інформацію щодо порушень податкового законодавства, прогнозує тенденції розвитку негативних процесів кримінального характеру, пов'язаних з оподаткуванням. [2].

За своїм основним змістом повноваження органів податкової міліції аналогічні повноваженням інших правоохоронних органів, зокрема, органів внутрішніх справ, Служби безпеки України. Однак вони відрізняються предметом і основними напрямками діяльності податкової міліції.

Так, органи податкової міліції за своєю спрямованістю відносяться до правоохоронних органів з їх специфічними функціями, до яких відносяться, зокрема: запобігання злочинам та іншим правопорушенням у сфері оподаткування, їх розкриття, розслідування та інше.

Особливий статус підпорядкування податкової міліції визначений у функціональних завданнях її структурних підрозділів. Так, у складі ДПС податкова міліція здійснює контроль за додержанням вимог податкового законодавства: виконує оперативно-розшукову, кримінально – процесуальну та охоронну функції, керуючись при цьому не тільки Законом України “Про державну податкову службу”, але і Кримінальним, Кримінально-процесуальним кодексами, законами України “Про оперативно-розшукову діяльність”, “Про засади запобігання і протидії корупції” та іншими.

Одночасно правоохоронними засобами роботи податкова міліція спрямовує свою діяльність на досягнення мети, єдиної із завданнями ДПС, – наповнення державного бюджету України.

Так, для виконання покладених на підрозділи податкової міліції обов'язків, посадовим особам податкової міліції надаються певні права, які зазначені в ст. 22 Закону України “Про державну податкову службу в Україні”. Наведемо її текст ”посадовим особам податкової міліції для виконання покладених на них обов'язків надаються права, передбачені

підпунктами 20.1.2, 20.1.4, 20.1.30 пункту 20.1 статті 20 розділу I Податкового кодексу України, а також пунктами 1-4, абзацами другим, третім, шостим пункту 5, пунктами 6-12, 14, підпунктами "а" і "б" пункту 15 (з урахуванням положень цього Закону, інших законів з питань оподаткування), пунктом 16 із дотриманням правил проведення податкових перевірок, встановлених законодавством, пунктами 17, 19, 23, 24, 25, 27, 28, 30 статті 11, статтями 12-15-1 Закону України "Про міліцію" [2].

Необхідно зазначити, що співробітники податкової міліції, як і оперативні працівники міліції, мають право розробляти оперативно-розшукові заходи, порушувати кримінальні справи, які належать до їхньої компетенції, проводити дізнання, слідство, пошук осіб, підозрюваних у здійсненні злочинів, і т.д.

Хотілось би більш детально зупинитися на пункті 20.1.4 статті 20 розділу I Податкового кодексу України («права органів державної податкової служби»), в якій зазначено, що органи ДПС мають право «проводити перевірки платників податків (крім Національного банку України) в порядку, встановленим цим Кодексом». Але в пункті 78.3 статті 78 розділу II Податкового кодексу України («порядок проведення документальних позапланових перевірок») чітко вказано, що «працівникам податкової міліції забороняється брати участь у проведенні планових та позапланових виїзних перевірок платників податків, що проводяться органами державної податкової служби, якщо перевірки не пов'язані з веденням оперативно-розшукових справ або розслідуванням кримінальних справ, порушених стосовно таких платників податків (посадових осіб платників податків), що знаходяться в провадженні. Перевірки платників податків податковою міліцією проводяться у межах повноважень, визначених законом, та у порядку, передбаченому Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінально-процесуальним кодексом України та іншими законами України.»[3].

Як ми бачимо вказаний пункт Податкового кодексу України суттєво обмежив участь податкової міліції в проведенні планових та позапланових перевірок суб'єктів підприємницької діяльності. Практика свідчить, що для проведення якісної перевірки суб'єкта господарської діяльності участь співробітника податкової міліції необхідна. Вона полягає в тому, що працівник податкової міліції більш детально зміг би аналізувати фінансово-

господарську діяльність підприємства, безпосередньо стикався з веденням бухгалтерської документації та міг би відокремити проведення реальних операцій від фіктивних.

Так, під час виконання своїх повноважень управління податкової міліції ДПА в Сумській області з початку 2011 року, мобілізовано до Держбюджету України 40,5 млн.грн., викрито 87 злочинів у сфері оподаткування, з яких 67 - тяжкі та особливо тяжкі. [4]

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що ефективна діяльність податкової міліції в системі органів Державної податкової служби України є можливою лише завдяки законодавчій підтримки з боку держави, налагодженій управлінській роботі керівництва, поєднанню зусиль оперативних працівників, ревізорів та слідчих при викритті правопорушень у сфері оподаткування, взаємодії під час отримання інформації про правопорушення, проведення документальної перевірки, оперативного супроводження із застосуванням оперативно-розшукових заходів, порушення і розслідування кримінальних справ, направлення матеріалів до суду та оперативного супроводження справ у суді.

Список використаних джерел

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / Авт.-сост.: Шемшученко Ю.С. та інші; За ред. академіка НАН України Ю.С. Шемшученка – «Юридична думка», 2007.-990 с.
2. Закон України «Про Державну податкову службу в Україні» // Відомість Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 6, ст.37
3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI – К.:ДП «ІВЦ ДПА України», 2010.-336 с.
4. Результати роботи УПМ ДПА в Сумській області за основним напрямками роботи оперативно-службової діяльності. Лист УПМ ДПА в Сумській області від 31.10.11 № 17592/8/26-102.

Резнік О. М. Повноваження, функції та права податкової міліції / О. М. Резнік // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90-річчю з дня народження В. К. Лисиченка та 92-річчю з дня народження І. Я. Фрідмана [«Криміналістична наука: витоки, сучасність та перспективи»]. – Ірпінь : Міжрегіональна фінансово-юридична академія, 2012. – № 7. – С. 275.